

Kaderhuisarts palliatieve zorg Marjan Oortman
 'Zodra je het hospice binnenkomt, denk je als huisarts:
 "Help, ik heb geen tijd!" Maar je moet vertragen,
 anders werkt het niet.'

'Je moet geen haast hebben
 in dit vak'

'KADERHUISARTS VERTRAAGT'

Fijtje Koets

Kaderhuisarts palliatieve zorg Marjan Oortman: 'Door de bijzondere aanpak van palliatieve zorg bij een nascholing ging ik de kaderopleiding volgen.'

Marjan Oortman, kaderhuisarts palliatieve zorg in Kloetinge (Goes): 'Ik ben al 17 jaar kaderhuisarts palliatieve zorg, maar ik weet nog precies waarom ik destijds de kaderopleiding ben gaan volgen. Huisarts Sicco Verhagen gaf landelijke bijscholingen over palliatieve zorg. Hij vertelde over zijn eigen patiënten. Klinische casussen, zoals het hoort. Op een gegeven moment zei hij: "En toen dacht ik, ik weet het niet goed meer, dit moet ik naslaan." Je verwachtte een citaat uit *The Lancet* of zoiets, maar hij las een gedicht voor. Zo verbond hij je somatische-behandelwereld met de belevingswereld van de lijdende mens.'

Total pain

'Bij een patiëntgesprek denk ik niet aan gedichten. Maar wel aan woorden. Een gedicht kan angst en verdriet veel beter uitdrukken dan een medisch handboek. Dat geeft me meer invalshoeken voor mijn communicatie met de patiënt. Aan het einde van het leven heeft een mens namelijk vaak heel andere dingen nodig dan daarvoor. Niet iedereen heeft een mooi leven geleid. Hoe rond je dan je leven af? Als het je lukt om aan te sluiten bij wat de patiënt bezighoudt, kun je continuïteit van zorg bieden tot aan het levenseinde. Ik leerde over *total pain*. In de laatste levensfase hebben patiënten vaak niet alleen somatische, maar ook psychische, sociale, en spirituele of existentiële pijn, de 4 dimensies van pijn. Je wordt geacht om holistisch te kijken naar de patiënt. Maar in mijn basisopleiding is me dat destijds niet goed genoeg bijgebracht. Daar confronteerde de nascholing me mee. Ik werd gegrepen door de bijzondere aanpak van de palliatieve zorg. Daarom ben ik de kaderopleiding gaan doen. Nu ken ik meer invalshoeken en woorden en kan ik vaak beter aansluiten op de beleving van de patiënt.'

Vertragen

'Deze kaderopleiding is voor huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en artsen verstandelijk gehandicapten, maar ook andere medisch specialisten stromen in. In 2003 had ik al les samen met verpleeghuisartsen, de specialisten ouderengeneeskunde van toen. Dat multidisciplinaire leren gaf me een bredere kijk op het vak. De attitude van specialisten ouderengeneeskunde is beschouwend, meer achteroverleunend dan die van de huisarts. Ze zien vooral patiënten in de laatste levensfase. Je moet geen haast hebben in dit vak. In het hospice gaat alles traag. Zodra je het hospice binnenkomt, denk je als huisarts: "Help, ik heb geen tijd!" Maar je moet vertragen, anders kun je niet aansluiten bij de patiënt. Breed anticiperen leerde ik ook. Niet alleen het "Wilt u nog wel naar het ziekenhuis?" van ACP, advance care planning, maar ook kortetermijnplanning, over het weekend of de nacht heen. Vaak "indien dit dan dat": als de patiënt ondanks dit middel nog pijn heeft, mag hij zelf iets meer nemen.

Je wordt opgeleid tot consulent. In het hele land zijn multidisciplinaire consultatieteams palliatieve zorg waarin je kunt participeren. Artsen en verpleegkundigen kunnen bellen, ook met logistieke vragen zoals: hoe kom ik aan een morfinepomp, of een hospicebed? Mijn consulentschap bij een PaTz-groep vind ik erg leuk. Daarin bespreken huisartsen en verpleegkundigen casuïstiek van hun palliatieve zorg thuis. In het hospice in Goes waar ik medisch adviseur ben, zit bij het multidisciplinair overleg een geestelijk verzorger. Hij houdt me scherp want hij heeft een andere invalshoek, ander taalgebruik. Ik leer nog steeds door die multidisciplinaire samenwerking, zoals in het hospice met verpleegkundigen, huisartsen, de geestelijk verzorger en vrijwilligers. Samen helpen we patiënten in de laatste levensfase om hun leven af te ronden.'

De eerstvolgende NHG-Kaderopleiding Palliatieve zorg begint najaar 2021. Zie ook [Huisartsen Advies Groep Palliatieve Zorg \(PaHAG\)](#) en [NHG.org/kaderopleiding](#).